

INGEZONDEN.

H. B. S. OF GYMNASIUM?

Hoewel ik slechts terloops eenige opmerkingen had willen maken, waar m.i. te velen zwegen, word ik door de 7 opmerkingen van prof. VAN RIJNKERK onder mijn stukje genoodzaakt even er op terug te komen. Daar prof. VAN RIJNBERK meent, dat wij antipoden zijn in deze kwestie, is het niet vreemd, dat ik, van zijn standpunt bezien, de zaken op zijn kop zet. Dat ik met minder „gêne” te werk ging, dan in het dispuut over deze kwestie uit reeds in dit *Tijdschrift* verschenen artikelen is gebleken, meen ik na herlezing van het pro en contra, BURGER—VAN RIJNBERK, te moeten betwijfelen. Dat gij het gevaar voor de H. B. S. opleiding niet inziet, verwondert mij. Ik heb u daarvoor slechts te verwijzen naar het einde van uw hoofdartikel „Classiek of Modern I,” op blz. 1933, : „..... Wie niet uitgaat van de Grieksche cultuur, zal de ontwikkeling der beschaving van West-Europa en van Nederland niet kunnen volgen, laat staan begrijpen,.....” Gij verwacht toch niet van de oud-H. B. S'ers, dat zij dit als hun toegezwaaide lof opvatten?

Gij schijnt een verkeerden indruk gekregen te hebben van de inzichten, welke ik trachtte te verdedigen. Om mijn meening in het kort weer te geven heb ik slechts de door u op blz. 1932 geschreven woorden aan te halen: „Dit kan slechts op één wijze: doordat men hen in kennis brengt met wat de grootste mannen uit alle tijden ons in woorden en daden hierover hebben nagelaten. Door den leerlingen voor te leggen in de geschiedenis, hoe de menschheid voor haar idealen heeft weten te strijden en te sterven, in de letterkunde en kunsten, hoe pleiters en rederaars, treurspel- en blijspel-dichters, schilders en beeldhouwers, wijsgeeren, geleerden en dichters den mensch in zijn geestelijk, verstandelijk en zedelijk wezen hebben uitgebeeld”. Echter is het naar mijn meening daarvoor niet noodig gedurende zoovele jaren, een zeer groot gedeelte van den dag door te brengen met het leeren van twee talen. Wordt daaraan zooveel tijd besteed, dan is het *onmogelijk* iemand voldoende kennis van wis-, natuur- en scheikunde bij te brengen. Dat toch wordt, zooals ik reeds betoogde, een steeds dringender eisch. Was vroeger en is nog goddeels de geneeskundige „wetenschap” bovenal empirisch, hoe verder de wetenschap voortdringt, des te grooter wordt het terrein, waar de verschijnselen in wezen bijzondere gevallen van natuur- en scheikundige wetten blijken te zijn (zie de voor kort gehouden rede van SHERRINGTON voor de Britt. Assoc. f. t. Adv. of Science). Wanneer nu een leerling de vooropleiding gehad heeft, welke gij voorstaat, n.l.: „..... de studie der oude talen, mits eenigszins aangevuld met natuurwetenschappelijke vakken,.....” (blz. 2032), dan staat deze jongeling bij zijn aankomst aan de universiteit nog zóó dicht bij den „Graeco-Romeinschen oervorm,” dat hij in niet geringe mate als een anachronisme zal aandoen.

Zuidwolde (Dr.), 21 November 1922.

A. M. FRÉDERIKSE.

1. Het verschil tusschen FRÉDERIKSE en mij ligt, naar het mij voorkomt, hierin, dat hij hoofdzakelijk let op de eischen der beroepsopleiding tot arts, terwijl ik meer rekening wil houden met de algemeene opvoeding tot mensch. Vandaar dat FRÉDERIKSE er over klaagt, dat er bij het voorbereidende onderwijs te weinig speciale wiskundige en natuurwetenschappelijke vakvooropleiding gegeven wordt, terwijl ik schrik bij de gedachte, dat er daarvan nog meer bij zou moeten, omdat ik die speciale vak-vooropleiding in hoofdzaak op de universiteit zelve wensch te geven en niet daarvóór. Bovendien vindt FRÉDERIKSE den leeftijd, waarop het arts-diploma behaald wordt, te laat en de artsenstudie te lang en wil hij dus een deel der propaedeusis naar het M. O. afschuiven. Ik daarentegen wensch geen al te jonge artsen; ik hoop de voorbereidende scholen hoofdzakelijk te behouden voor algemeene ontwikkeling en wil dus de propaedeusis hoofdzakelijk aan de universiteit laten.

2. Met lof of afkeuring voor de H. B. S. heeft dit alles niets te maken.
3. Den anarchonistischen gymnasiast vermomd als Graeco-Romeinschen oerform, waardeer ik als een goede mop. Maar ik heb er nog nooit zoo een ontmoet. Ongeveer de helft van mijn studenten zijn gymnasiasten; wijst de uitkomst der candidaatsexamens uit, dat zij gemiddeld slechter zijn dan hun H. B. S. kameraden? Wel neen!

G. VAN RIJNBEEK.

PROPAEDEUTISCH NATUURKUNDIG ONDERWIJS VOOR A.S. CANDIDATEN IN DE GENEESKUNDE.

In het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* van 11 November komt in een artikel van A. M. FREDERIKSE de mededeeling voor, dat aan de a.s. artsen, die aan de Utrechtsche universiteit hun opleiding genieten, geen gelegenheid tot practisch werken voor de natuurkunde wordt gegeven. Deze mededeeling is niet geheel juist en ik stel er prijs op, in dit *Tijdschrift* de werkelijke toedracht der zaak in het kort mede te deelen.

In den vorigen cursus kon in verband met de verbouwing van het physisch laboratorium aan de studenten der medische faculteit geen gelegenheid gegeven worden een practischen cursus in de natuurkunde te volgen. Voor dezen cursus is op voorziening aangedrongen en is ook in den laatstleden zomer machtiging verleend, maatregelen te treffen, teneinde het practisch propaedeutisch onderwijs in de natuurkunde tijdelijk onder te brengen. De voorbereiding van dezen practischen cursus heeft eenigen tijd noodig gehad, doch het resultaat is, dat thans na de Kerstvacantie voor de a.s. artsen in Utrecht de gelegenheid voor het practisch werken op een geheel nieuwe basis geopend zal zijn. Voor de toekomst is in de uitbreidingsplannen van het laboratorium in zeer voldoende mate rekening gehouden met de eischen, die de opleiding der aanstaande artsen stelt.

Utrecht, 22 November 1922.

L. S. ORNSTEIN, *hoogleeraar-directeur*.

BINOCULAIRE PARALLAX EN OOGSPIEREVENWICHT.

Gaarne wil ik hierbij de door WEISFELT gestelde vragen beantwoorden betreffende het artikel in dit *Tijdschrift* van 4 November l.l.

Waar in het artikel gesproken wordt over graden, worden steeds bedoeld: prismagraden. Het oogspierevenwicht werd bepaald telkens op 4 Meter afstand.

Het aantal proefpersonen bedroeg 73, Hiervan waren: 28 orthophoor, 33 esophoor en 12 exophoor.

Bij 25 personen was de afwijking van het oogspierevenwicht kleiner dan één graad.

Soesterberg, November 1922.

F. H. REIJNDERS.

COOPERATIEVE TIJDSCHRIFTENCENTRALE.

Abonnement 1923: geheel of bijna volteekend zijn: *Presse Médicale*, *Klinische Wochenschrift*, *Lancet*, *Journal American Medical Association*, *Münchener Wochenschrift*, *Aerztliche Fortbildung*, *American journal Diseases of Children*, *Revue tuberculose* en *Pharmaceutisch Weekblad*. Wie zich nog wil opgeven, doe dat spoedig.

Geschrappt worden mogelijk: *Wiener medizinische*, *Deutsche* en *Journal British Medical Association* (tenzij er meer liefhebbers komen).

Gevraagd worden thans verder nog medelezers voor: *Wiener klinische*, *Zeitschrift Tuberkulose*, *Zeitschrift klinische Medizin*, *Revue neurologique*, *Archives neurology and Psychiatry*, *Archives méd. des enfants*, *Journal psycholog. normale et pathologique*, *Annales médicopsychologiques*, *Archives Médical Médecine*, *Journal de Radiologie*, *Maandschrift voor Geneeskunde* en *Nord American Journal of Homoeopathy*.

Ruinen (Dr.), 25 Nov. 1922.

W. SCHUURMANS STEKHOVEN.